

non Penitentia, illam expressit sess. 6. c. 6. ad Sacramentum Baptismi: colligimus autem, tum ex proemio sess. 14. tum ex paritate dispositionum ad utrumque Sacramentum requisitarum, quod idem senserit de utroque Sacramento, ut ex dictis in 1. Probatione patet: sic in hac sess. 14. non expressit fidem, & propositum servandi mandata, tamquam dispositiones necessarias ad Sacramentum Penitentia; quia tamen illas expressit, ut necessarias ad Sacramentum Baptismi, nemo dubitat, quin eas etiam ut necessarias ad Sacramentum Penitentia requiratur.

Inst. 1. Concilium nihil aliud requirit ad sufficientiam hujus attritionis, quam quod excludat voluntatem peccandi cum spe venia; atque secundum nos ad excludendam voluntatem peccandi non requiritur amor benevolus, sed sufficit timor: ergo. R. D. Maj. ut ante: nihil aliud requiritur explicitè, C. implicitè, N. Patet ex precedenti solutione. Vel cum aliis: nihil aliud requiritur, quam quod excludat voluntatem peccandi exclusione contraria, detestando peccatum, C. exclusionem tantum privativa, deponendo præcisè voluntatem peccandi, N. Exclusionem autem contraria voluntatis peccandi per odium, & detestationem peccati non habetur nisi per amorem Dei benevolum.

Inst. 2. Attritio, de qua loquitur Concilium, concipitur ex metu gehennæ, seu quia peccatum est inductivum gehennæ; atque dolere de peccato ex metu gehennæ, seu quia peccatum est gehennæ inductivum, est dolere de peccato, ut est peccatori nocivum, non ut est malum Dei: ergo attritio, de qua loquitur Concilium, non importat etiam implicitè actum benevolentia erga Deum. R. D. Maj. Attritio, de qua loquitur Concilium, concipitur ex metu gehennæ, tanquam ex motivo radicali, & inadæquato, C. Maj. tanquam ex motivo proximo, & adæquato, N. Maj. Et ad hunc sensum distincta Min. N. Consequens ergo Concilii est, quod communiter iste dolor primò concipitur ex metu gehennæ, siquæ quod peccator primò doleat de peccato, ut est inductivum gehennæ, & sibi nocivum; non tamen quod ibi sistat, sed inde moveatur, & inducatur, ut doleat de peccato eo modo, quo dolendum est ad vitandam gehennam, id est de peccato, ut peccatum est, & malum Dei; quod fieri non potest sine actu benevolentia erga Deum; quapropter dixi, quod motus gehennæ, seu potius vitatio gehennæ, esset motivum radicale, non proximum; & quòd si adhuc remaneret istud motivum, quia fortè amor imperfectus nondum ipsum mittit foras, non erit motivum adæquatum, sed partiale; & dolor erit partim de peccato, ut est malum hominis, partim ut est malum Dei, ita ut vitatio gehennæ ex una parte, & reparatio offensæ divini numinis ex altera, integrabunt unum finem totalem, & adæquatum attritionis, quod est proprium timoris initialis, ut docet Auctor citatus supra 2. 2. q. 19. art. 2.

Inst. 3. Attritio, quam hic describit Concilium, ea est, quam Lutherus dicebat reddere hominem hypocritam, & magis peccatorem; atque hujusmodi attritio nullum includit Dei amorem: ergo. R. N. Maj. Describit enim Concilium attritionem, quæ voluntatem peccandi excludat cum spe venia, qualem nunquam admisit Lutherus. Attritionem ergo adstruit Concilium, quam volebat agnoscere hæresiarcha. Non enim ejus error in eo situs erat, quòd diceret dolorem ex metu, dum voluntatem peccandi excludit cum spe venia, reddere hominem hypocritam; sed in eo, quòd vellet quemcumque dolorem ex metu conceptum, etiam interveniente aliquo Dei amore imperfecto, esse odium Dei, & desperationem, adeoque nunquam excludere voluntatem peccandi, nec esse salutarem. Erat enim ejus capitale dogma, omnia opera, quæ non essent ex charitate perfecta, esse peccata. Vide prænotamina ad articulum. Contra quod docet Concilium, communiter ex metu concipi dolorem; non, qui sit odium Dei, & desperatio, sed qui excludat voluntatem peccandi cum spe venia, ideoque sit salutaris, & ad gratiam in Sacramento recipiendam disponat.

Inst. 4. Si Concilium intellexisset attritionem involventem amorem Dei benevolum super omnia: 1. Non dixisset conditionaliter, si voluntatem peccandi excludat; quia certum est, quòd hujusmodi amor semper hanc voluntatem excludat. 2. Non jussisse, expungi sufficere in prima delineatione Decreti, & loco illius substitui disponere: cum etiam sit certum, attritionem ex amore Dei benevolam sufficere ad justificationem cum Sacramento. 3. Decretum prius formatum, ubi de attritione dicebatur, cum sine aliquo dilectionis motu esse vix queat, non reformasset ad instantiam Episcopi Tudetani, qui monuit falsè dici, hujusmodi dolorem sine amore vix unquam concipi posse; ergo Concilium non intellexit attritionem involventem amorem Dei benevolum super omnia. R. 1. D. Ant. Si Concilium intellexisset attritionem involventem amorem Dei benevolum, hujus amoris necessitatem non expressè definiendo, sed potius ab expressa definitione abstrahendo, & tantum implicitè indi-

cando, N. Sequelas argumenti. In hac enim hypotesi, quam veram credimus, meritò Concilium dixit conditionatè: si voluntatem peccandi excludat, expunxit sufficere, & noluit expressam mentionem amoris haberi. R. 2. Imò dato Concilium expressè definivisse necessitatem amoris, possent nihilominus negari Sequelæ Ant. Et ideo dixi in priori distinctione, *Transcat.* ad 1. itaque. D. In hac hypotesi Concilium non dixisset conditionaliter, si voluntatem peccandi excludat, si ex metu semper oriatur ista attritio salutaris, C. si ex metu non semper oriatur attritio salutaris, sed aliquandò motus odii, & desperationis, N. Ideò ergo Concilium addidit hanc conditionalem, tanquam signum, quo distingueretur, an attritio orta ex timore esset bona, & sufficiens; quia ex illo aliquandò oritur alia mala inducens in desperationem, & odium, quod tunc accidit, quandò nec excludit voluntatem peccandi, nec est cum spe venia; e contra est bona, quandò hæc adsunt. Ad 2. N. certum esse, & fuisse apud omnes, actum simplicis benevolentia sufficere ad justificationem cum Sacramento. Multi olim requirebant justificationem per charitatem habitalem ante Sacramentum, & nunc plures requirunt charitatem actualem ad Sacramentum. Ad 3. Episcopus Tudetanus id dixit de attritione, prout erat descripta in priori Decreto, in quo dicebatur concepta, *solum vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ punitionum metu, qui servilis timor dicitur.* Potè rectè dixit Episcopus Tudetanus falsum esse, quòd hujusmodi attritio cum aliquo dilectionis in Deum motu vix esse queat. Ad id verum est de attritione, prout nunc extat in Decreto.

Inst. 5. Concilium Trid. Sess. 6. Can. 6. definit, Sacramenta novæ Legis conferre gratiam non ponentibus obicem; sed qui attritur ex solo metu gehennæ, non ponit obicem gratia; ergo. R. D. Min. Qui attritur ex solo metu gehennæ, non ponit obicem positivum gratia, C. non enim ipsa attritio est obex. Non ponit obicem negativum, N. Quia attritio ex solo metu non est sufficiens dispositio ad gratiam. Sic, qui habet fidem, non ponit obicem positivum gratia, quia fides non est obex gratia; non tamen ideo justificatur, quia sola fides non est dispositio sufficiens ad gratiam.

Obj. 3. Peccatum, etiam theologicè consideratum, consistit essentialiter in transgressione Legis; atque ex solo metu poenæ, aut ex amore spei, & concupiscentia sine amore Dei benevolò potest dolere de transgressione Legis: ergo de peccato etiam ut peccatum est theologicè, quod sufficit secundum nos ad sufficientem attritionem. R. D. Maj. Peccatum, etiam theologicè consideratum, consistit in transgressione Legis materialiter, & physicè spectata, N. moraliter spectata, seu ut mala, C. Est autem dupliciter mala; Deo, cujus est injuria, & offensæ; peccanti, cui est nociva, & causa poenæ. In primo autem malo consistit essentialiter peccatum. Undè D. Min. Potest quis ex solo metu, aut amore concupiscentia sine amore Dei benevolò dolere de transgressione Legis, ut est malum peccantis, C. ut est malum Dei, N. Observandum itaque sedulo, non solum pro isto argumento, sed pro aliis similibus quæ objici solent, quod jam antè observavimus, dolorem, & odium esse de malo; malum in peccato esse duplex, Dei, & peccantis; malum Dei esse simpliciter, & principale malum, & in eo consistere essentialiter peccatum ut peccatum; malum peccantis esse tantum malum secundum quid, & proprietatis consequens ad peccatum. Undè, ut quis doleat de peccato formaliter, ut tali, debet dolere de eo, ut est malum Dei; quod fieri non potest sine affectu benevolentia erga ipsum, ut probavimus.

Inst. Homo per peccatum non se avertit a Deo ut in se malo, sed ut sibi malo, & disconvenienti rationi legum suarum: ergo ut sufficienter sit attritus, sufficit, quòd convertatur ad Deum ut sibi bonum, seu quòd doleat de peccato ex amore spei, & concupiscentia. R. 1. Istud argumentum nimis probare; probat enim, quòd etiam sine Sacramento sufficeret attritio ex solo amore concupiscentia, quod negant objicentes. R. 2. Homo per peccatum non se avertit a Deo ut in se malo explicitè, *Transcat.* & implicitè, N. Cum enim peccando ponat ultimum finem in creatura, reputat Deum saltè implicitè malum in se, seu minus bonum, quam creaturam, quam Deo præfert, quod est maxima Dei injuria, & offensæ. Undè de tali injuria, quæ est formaliter malitia peccati, dolere debet; ad quod non sufficit amor spei, seu concupiscentia, sed requiritur amor benevolentia, ut sæpius dictum est.

Obj. 4. Attritio ex amore Dei super omnia sufficit ad justificationem cum Sacramento; atque, qui amat vero, & efficaci amore concupiscentia Deum ut suam beatitudinem, amat illum super omnia; est enim paratus perdere omnia, etiam propriam vitam potiusquam Dei possessionem: ergo. R. N. Min. Cum enim amor concupiscentia, quo quis amat beatitudinem, fundetur in amore proprii boni, & commodi, quamvis amet Deum, seu ejus possessionem supra omnia exteriora, etiam supra vitam, non tamen supra proprium commodum. Equidem non

non præfert suum commodum Deo, alioquin foret amor inordinatus; sed nec præfert Deum suo commo, ab utraque relatione secundum se tantum præscindit: solius autem amoris benevolentia proprium est, Deum omnibus & proprio commo præferre.

Inst. 1. Condicio illa, *super omnia*, necessaria est in omni virtute, quæ circa Deum versatur: sic Religio colit Deum super omne adorabile, fides credit super omne credibile, spes in Deo confidit super omnia: ergo amor concupiscentia, quo diligimus Deum, ut nostram beatitudinem, ipsum diligit super omnia. Ità Tournely q. de Poenit. art. 1. Concil. 1. pag. mihi 33. R. cum Erudit. P. Gaud, N. Coas. 1. Quia argumentum falsò supponit amorem concupiscentia, quo amamus nostram beatitudinem, procedere ab habitu alicujus virtutis, quæ versetur circa Deum. Quænam enim foret ista virtus? Alia assignari non potest nisi spes; neque tamen iste amor procedit a spe etiam ut actus ejus secundarius, si quidem spes e contra hanc amorem supponat, cum non speramus nisi bonum prius amatum, ut jam dictum est ex auctore. Est ergo iste amor actus propriae voluntatis auxilio gratia adjutæ; sufficit enim sola voluntas sine aliquo habitu superaddito ad amandum proprium bonum suppositi, ut alibi diximus. 2. Dato hoc supposito, disparitas est ab aliis virtutibus assignatis; quòd ista condicio *super omnia* sit intrinsecè propria efficacia & lineam aliarum virtutum, & ideo modus illis intrinsecè & necessarius. An non est intrinsecè propria efficacia & lineam amoris concupiscentia, qui, ut dictum est, fundatur in amore proprii commodi, cui Deum non præfert. Undè illam conditionem debet aliunde emendicare, scilicet ex nobiliori amore benevolentia.

Inst. 2. Amor castus & gratuitus, secundum SS. Patres, sufficit ad justificationem cum Sacramento; atque amor beatitudinis, seu Dei possidendi, est castus & gratuitus: ergo. R. 1. D. Maj. Amor castus & gratuitus sufficit, &c. si sit super omnia, C. secus, N. Amor autem beatitudinis, cum fundetur in amore proprii commodi, non est super omnia, ut jam diximus. R. 2. D. Min. Amor beatitudinis, seu Dei possidendi, propter ipsius in se bonitatem & amabilitatem, est amor gratuitus, C. amor Dei possidendi propter nostram utilitatem, est amor gratuitus, N. Sic autem amor concupiscentia amat Deum, nec suam beatitudinem ad ipsum Deum in se & propter se ut ultimum finem refert, nisi per amorem charitatis, aut benevolentia.

Obj. 5. Si requiratur amor Dei super omnia ad justificationem cum Sacramento, non erit facilior justificatio in nova Lege, quam in veteri, cum etiam in ista sufficeret amor Dei super omnia; imò erit difficilior, quia in antiqua Lege non requirebatur Sacramentum, quòd nunc requiritur. Id autem est inconveniens: ergo. R. N. Seguelam Maj. In hoc enim est nunc facilior justificatio, quam in veteri lege, quòd tunc requirebatur amor charitatis, seu actus benevolentia intensus, & ita purus ac fortis, quòd non indigeret adminiculo timoris, ut, eoposito, Deus infunderet gratiam sanctificantem & charitatem habitalem. Ad nunc cum Sacramento sufficit affectus benevolus, quantumvis remissus, modò sit appreciativè super omnia, etiam adjuncto timore. Hoc autem secundum est longè facilior primo.

ARTICULUS VIII.

Quædam Quæstioncula circa præsentem materiam resolvuntur.

Petes 1. Quid sit censendum de systemate Honorati Tournely, qui ex una parte impugnat sufficientiam attritionis formidolosa, & ex altera nullum alium amorem ad eam requirit, quam amorem spei? R. Hunc Theologum, ut nobis videtur, fingere sibi hostes, quos impugnet, fortè ne videatur recedere a sententia Cleri Gallicani, & non habeatur purus, purisque attritionista, qualem tamen ipsum reverè esse arbitror. 2. Ipsum a manu destruerne, quod altera edificat. Quantum ad 1. In primis est barbarismus & inepta locutio dicere *Amorem spei*; amor enim non est actus spei, nec sperare est amare; sed confidere, seu expectare cum fiducia bonum futurum, quod quidem supponit amorem concupiscentia; quia, ut antè jam dixi ex S. Thom. non speramus nisi bonum prius amatum: debuisset ergo dicere Theologus Parisiensis amorem concupiscentia, & non amorem spei, at fortè timor cohibuit linguam. 2. Nullum esse arbitror Attritionistam, qui, si consequenter loquatur, excludat amorem concupiscentia; seu, si velis, amorem spei, etsi fortè explicitè non exprimat. Et enim secundum ipsum Tournely q. 5. de poenit. art. 3. in sol. Obj. contra 1. Conclulus. *Gehenna adequatè sumpta complectitur panam damni & sensus.* Qui ergo dolet de peccato ex metu gehennæ, de illo dolet, ut est exclusivum beatitudinis: ergo amat beatitudinem, quia non est dolor de aliquo malo, nisi ex amore boni oppositi, ut superius dixi ex S. Thom. sicque est amor concupiscentia; seu

spei. Insuper omnes Attritionistæ fundantur præsertim in sess. 14. Concilii Trid. cap. 4. ubi Concilium ad sufficientiam attritionis requirit *Spem*, spes autem, ut dictum est, presupponit amorem concupiscentia. Quantum ad 2. Laudatus Theologus impugnat sufficientiam attritionis iis omnibus momentis, quibus probamus necessitatem amoris benevoli, & quibus alii probant necessitatem charitatis actualis; præsertim, quia ex S. Thom. peccator debet dolere de peccato, ut est malum & offensæ Dei, quod evincit necessitatem amoris benevoli. Cætera omitto, quia leviter insipienti patent. Adeat Lector hujus Theologi Quæstionem 5. de poenit. art. 3. concl. 1.

Petes 2. Utrum liceat sequi in praxi sententiam de sufficientia attritionis formidolosa, etiam in hypotesi quòd sit probabilis? R. Negative. Patet ex damnatione hujus propositionis ab Innocentio XI. *Non est illicitum in Sacramento conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiori.* Constat autem, opinionem, quæ requirit amorem, esse tutiorem ea, quæ non requirit. Ratio est: Ideò in aliis materiis licet sequi opinionem probabilioram, relicta tutiore, quia probabilioritas absterget periculum damni, quatenus, si fortè falsum sit, quòd sequimur ut probabilis, excusamur coram Deo, in quantum sequendo quod verius apparet, prudenter agimus. At verò, ubi agitur de validitate Sacramenti, probabilioritas non absterget periculum damni; quantumvis enim probabile, & probabilis existimetur, validum esse Sacramentum, si tamen re ipsa absit dispositio, aut materia, quam Christus requisivit, aut instituit, est re ipsa invalidum & nullum Sacramentum, ut alibi dixi.

Respondent quidam, opinionem de sufficientia attritionis formidolosa esse non solum probabilem, aut probabilioram, sed moraliter certam. Verum, quæ specie veri ea opinio potest dici moraliter certa, quam plures Trid. Patres (Plurquam 20. enumerat Ethica amoris l. 5. c. 1. 164.) scriptis improbant; quam post Trid. Cardinales & Episcopi (30. enumerat Ethica ibid.) quam innumeri penè Theologi præstantissimi (plurquam 90. recenset idem ibid.) quam Clerus Gallicanus in comitiis generalibus ann. 1700. quam celebrioris orbis Academia, inierit quas Parisiensis & Lovaniensis impugnant, & rejiciunt tanquam falsam, & animabus perniciosam; quam ipsismet opinionis Patroni novam & incertam dicunt. Dominicus Soto, qui adfuit Concilio Trid. in 4. d. 18. q. 3. art. 2. sic habet: *Doctrina hæc de attritione, quæ in Sacramento fit contritio, licet sit vera, non est ita tamen multum vetus; Patres enim antiqui solum contritionem agnoscebant necessariam ad confessionem. Reverè, qui mihi diceret, non se poenitere propter Deum, absolute non auderem.* Et Cano, qui etiam interfuit Concilio p. 5. de poenitentia infra initium pag. mihi 879. dicit: *Quod autem attritio sufficiat, quamvis verum sit, non est tamen adè certum, & indubitatum.* Quod autem respondet Tournely, Cano non loqui ex propria, sed aliorum sententia, aperte falsum est: provoco ad textum, in quo ne vel umbra est hujus intelligentia. Denique, ista opinio de sufficientia attritionis formidolosa sit moraliter certa; nostra erit vix probabilis; quia tantum detrahitur de probitate alicujus sententia, quantum probabilis tribuitur oppositæ. Quis autem dicat, nostram sententiam nunc esse vix probabilem?

Sic dicas, Ecclesiam permittere, hanc opinionem de sufficientia attritionis doceri in Scholis, tanquam moraliter certam, & in praxi tutam. R. Ecclesiam id non permittere approbando, si quidem etiam contrariam doceri permittat; sed tolerando, sicut tolerat plures alias opiniones, quas non approbat, & quæ neque sunt moraliter certæ, neque in praxi tutæ, v. gr. opinio de sufficientia attritionis externæ ad horas, & ad Missam.

Si autem quæras, quare Ecclesia nihil circa hanc momentosam quæstionem definiat? Quæram pariter, cur tot alias quæstiones indefinitas relinquat? Suas habet Ecclesia rationes, quas curiosius scrutari non est privatorum, sed potius in ejus prudentia, judicio, & auctoritate quiescere. Neque refert, quòd præsens quæstio videatur majoris momenti, quam cætera, quia in ea agitur de valore Sacramenti, & de æterna salute. Licet enim id secundum se verum sit, secus tamen attento præsentis rerum statu, quo vix unum, sive confessarium, sive poenitentem reperias, qui sola attritione formidolosa contentus non conetur ad aliquem Dei amorem. Id testantur formulæ contritionum, quæ passim circumferuntur, & praxi tam Confessariorum, quam poenitentium.

Petes 3. Quandonam debeat elici actus attritionis, seu contritionis imperfectæ, ut sufficiat cum Sacramento? R. 1. Actus contritionis necessario debet aliquo modo jungi confessioni sacramentali, non quidem physicè, sed moraliter, ea scilicet conjunctione, simulate, ordine, respectu, seu unionè, qualis necessaria est, & sufficit ad actum judiciale. Dixi 1. *Aliquo modo jungi*; quia quodvis compositum non subicit, nisi ex

partibus aliquo modo unitis & coexistentibus: contritio autem, & confessio sunt partes materiales Sacramenti Poenitentiae. Dixi 2. Non Physicè; quia Sacramentum non est compositum Physicum, sed morale: nec est ulla lex, quae id praecipiat, aliunde esset onus importabile poenitentibus, qui habent multa accusanda, si deberent esse solliciti semper actualiter & formaliter dolere, dum singula narrant. Dixi 3. Moraliter; quia Sacramentum est compositum morale.

Idque totum prob. hac ratione. Sacramentum Poenitentiae est institutum ad modum actus judicialis: ergo ad illud talis requiritur partium conjunctio, qualis ad actum judiciale. Subsumo; atqui ad actum judiciale requiritur, quod partes, scilicet accusatio & dolor in reo, sententiae judicis aliquo modo uniantur, non tamen physicè, sed moraliter: ergo similiter.

Quaeritur autem simul, seu respectus inter partes requiratur, ut censeatur moraliter unitae? Non est una omnium sententia. Unde R. 2. Actum contritionis certò debere praecedere absolutionem; quia est dispositio & materia ad illam. Et quidem tutius praecedit inchoatam absolutionem; quia in omni judicio cognitio causae debet praecedere sententiam Judicis. Non est tamen improbabile sufficere, si eliciatur ante ultimum instans prolationis verborum forma; quia tunc tantum confertur primo effectus sacramentalis.

Dices: ut ablutio aquae in forma Baptismi censeatur moraliter unita, non requiritur necessariò, quòd ablutio praecedat; sed sufficit, si immediate sequatur, ut dictum est de Sacramentis in genere, licet tamen ablutio sit materia respectu formae: ergo similiter in hoc Sacramento. R. N. Cons. Disparitas est, quòd moraliter censeatur adhuc verè dici ablutio, etsi immediate post projiciatur aqua: sicut censeatur verè dicere bibo, qui statim post scyphum ori admovet. At hic cum forma sit Sententia judicialis, debet necessariò praesupponere cognitionem causae, antequam feratur, aliàs non censeatur moraliter unita materiae, & eam informare. Adde, quòd praxis universalis Ecclesiae & unanimis Doctorum sententia quoad hoc satis manifestent, talem esse Christi voluntatem.

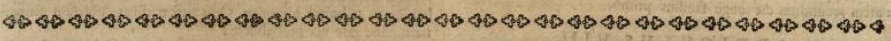
R. 3. Non videtur necessarium, quòd actus contritionis praecedat confessionem, licet sit consultum. Est communis Sententia contra Coninck & paucos alios, quam testatur praxis unanimis Confessariorum, qui solliciti sunt exigere contritionem à Poenitente post confessionem, non ante. Prob. autem solutio duplicis fundamenti Adversariorum; quorum primum est, quòd confessio non debeat esse nuda & historica narratio, sed accusatio dolorosa, adeoque informati dolore, qui proinde debet saltem natura praecedere. Secundum, quòd contritio debeat esse sensibilis, redditur autem sensibilis, per confessionem: ergo confessio debet subsequi contritionem. Ad 1. R. Ut confessio dicatur dolorosa, non requiritur, quòd praecedat eam dolor, sed sufficit, quòd ipsa referatur ad dolorem, qui sequitur: imò ipse dolor sequens aliquo sensu praecedit & influit in Confessionem, in quantum quàmvis Poenitens flectit, aut humiliter petit, seu expectat sententiam Judicis, tamdiu censeatur moraliter perseverare in facta confessione, eamque ipso facto continere, atque implicite dicere. Ita Pater mi, feci haec omnia

que dixi ita est peto supplex absolutionem & poenitentiam. ergo, si post factam narrationem peccatorum eliciatur actus contritionis, eam confessionem, sic continuatam moraliter, sufficienter informat, & dolorosam efficit. Et hinc patet Responsio ad 2. scilicet quòd per istam confessionem moraliter & facto continuatam sufficienter reddatur sensibilis contritio, & sufficienter manifestabitur Confessario Judici. Alii dicunt, confessionem reddere contritionem sensibilem, in quantum indicat dolorem, aut esse aut fuisse, aut futurum esse. Dixi tamen, in praxi consultum esse, contritionem praemittere confessioni, ne forte poenitens postea dictus, aut absolutione praeventus, Sacramentum non recipiat defectu contritionis.

R. 4. Quòd contritio praecedit confessionem, non requiritur, quòd immediate ante confessionem eliciatur, quia ad unionem moralem partium in actu judiciali tanta partium conjunctio non requiritur, sed requiritur & sufficit, aut quòd non fuerit revocata vel formaliter per actum contrarium, vel virtualiter per actum peccaminosum; aut quòd tanta temporis intercapedine non praecesserit, quin possit prudenter judicari adhuc moraliter virtualiter perseverare tempore confessionis sequentis. Sed quantum temporis requiritur, ut censeatur adhuc moraliter perseverare? Quidam dicunt, quàmvis non retractatur. Alii ponunt, si vesperi conteratur & mane confiteatur. Alii, si domi conteratur, & in Ecclesia perseveret: sed hoc pendet ex judicio prudentis confessarii, qui attentis circumstantiis judicabit moraliter uniti, quàmvis judicare poterit unum actum ab alio imperari, aut quòd unum facere moraliter cum ipso. Ceterum in hac materia tene certum, dimitte incertum. Item requiritur, quòd contritio praecedens fuerit aliquo modo relata ad confessionem sequentem, sive quia confessio fuit motivum contritionis, sive contritio motivum confessionis. Aliàs, si nullam relationem habet ad confessionem futuram, non poterit censei unita moraliter cum illa. Quidam tamen non improbabiler tenent, quòd, si sine ullo respectu ad confessionem elicitur fuerit contritio, sed tempore confessionis Poenitens dolorem pius habitum ad hanc confessionem revocet, id sufficiat propter moralem doloris & confessionis unionem. At si contritio praecedens nullo modo referatur ad confessionem, ut si hodie dolens non cogites de confessione crastina, nec cras confitens recorderis doloris hesterni, invalide confiteris, nisi novum dolorem concipias, quia pars debet referri ad partem; & confessio sacramentalis & valida debet esse dolorosa, qualis non potest esse, nisi per dolorem aliquo ex his modis ad se relatum.

Petes 4. Utrum, qui immediate post confessionem accusat peccatum oblitum, teneatur ad novam contritionem? R. Probabilis negativè; quia prior contritio ad illud extendebatur, & adhuc moraliter perseverat.

Petes 5. Utrum sufficiat dolere, se non dolere de peccatis? R. in rigore loquendo negativè; quia dolor debet esse de peccatis, & non de defectu doloris. Verùm Poenitentes sic loqui solent, non quòd careant omnino dolore de peccatis; sed quia timent insufficientiam, aut non experiantur dolorem sensibilem, qui, ut ante diximus, non est absolute necessarius ad contritionem.

DISSERTATIO V.

DE ALTERA PARTE SACRAMENTI POENITENTIAE,

Scilicet.

DE CONFESSIONE; ET PRIMO DE EJUS NECESSITATE.

D. Thom. Quaest. 6.

ARTICULUS I.

Utum Confessio Sacramentalis sit necessaria ad salutem?

§. I. Praenotanda.

Confessio Sacramentalis communiter & rectè definitur Accusatio legitima peccatorum, facta Sacerdoti competenti ad veniam, virtute clavium, obtinendam. Dicitur Accusatio: quia peccata non sunt aperienda modo historico, aut ad ostentationem; sed animo se accusandi, & se reum exhibendi. Dicitur legitima, id est, vestita omnibus suis circumstantiis, de quibus infra. Dicitur peccatorum propriorum scilicet & actualium, post Baptismum commissorum; ut designetur

objectum, seu materia confessionis. Dicitur facta Sacerdoti competenti, id est, habenti jurisdictionem: unde, facta Laico, vel Sacerdoti non habenti jurisdictionem, non est sacramentalis, adeoque nulla. Dicitur ad veniam obtinendam, ut ostendatur finis & effectus confessionis, ejusque differentia ab aliis Tribunalibus, in quibus non venia, sed poena constituta est. Dicitur virtute clavium; quia Confessarius potestate sibi a Christo tradita verè absolvit, ut ante diximus. Apud Graecos Exomologesis idem est ac apud nos confessio; usurpat tamen etiam Exomologesis pro tota laboriosa poenitentiae actione, ut jam dictum est.

Joannes Wiclef rejicit confessionem tanquam inutilem dicens: Si homo debite fuerit contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis: est inter articulos ejus a Concilio Constantiensi damnatos septimus. Lutherus vario hac de re cen-

censuit; in parvo Catechismo, quem edidit, ut refert Doctissimus Bossuet Episcopus Meldensis, docet eam esse necessariam. In visitatione Saxonica ann. 1528 & in Serm. de Euch. ann. 1528. dicit esse liberam. Libr. 1. de Captivitat. Babylon. cap. de Poenit. scribit, eam sibi placere, & esse utilem. Et Serm. de Poenit. art. 9. Carnificinam & cruentissimam appellat. Videtur tamen, certò tenuisse 1. Confessionem non posse probari ex Scripturis libr. 1. de Captiv. Babyl. cap. poenit. 2. Non esse necessarium omnia confiteri, etiamsi eorum recorderetur Poenitens, ut patet ex eodem loco, & Serm. de Poenit. & ex art. 8. & 9. damnatis a Leone X. Damnati eos, qui docent, peccata venialia & circumstantia peccatorum esse confidenda ibid. Serm. de poenit. Ex Lutheranis Joannes Brinius, & Kemnitius rejecerunt absolute confessionem in specie, contenti confessione generali. Secundum Bossuet, Lutherani confessionis Augustanae retinent usum confessionis articularis, quod probat ex Apologia ipsius confessionis Augustanae.

Calvinus docet 1. usum confessionis non esse Juris divini, inst. c. 4. §. 7. 2. Docet, antiquum quidem fuisse, sed liberum, Cujus equidem vetustissimum esse usum fatemur (inquit ibid.) sed quem facile evincere possumus olim fuisse liberum. Docet 3. expellere, ut Minister tam pro se, tum pro populo confessionem generalem faciat, suadetque, ut etiam privata consulatur, & specialiter illis, qui peccatorum suorum sensu anguntur, ut solidum consolationis fructum referant. Docet 4. Confessionem, ut fit, & praecipitur in Ecclesia Romana, tollendam esse de medio: Nihil mirum (inquit §. 19.) si auricularem illam confessionem, rem adeo pestilentem, totque nominibus Ecclesiae noxiam, damnamus, ac sublatam e medio cupimus; asseritque, novum esse inventum Innocentii III. in Concilio Lateran. IV. ann. 1215. Is Calvini dogmatibus adherent omnes Calvinistae, quorum errores in hac parte quatuor libris propugnare aggressus est pseudo-Minister Dallæus.

Ad efficaciorum Hereticorum, Dallæi praesertim, impugnationem, observandum est, Decretum Concilii Trid. sess. 14. cap. 5. de modo, sive secreto, sive publico confitendi peccata. Quoad modum, inquit, secreto apud solum Sacerdotum. Etsi Christus, non obtulerit, quia aliquis in vindictam suorum scelorum, & sui humilitationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiae offensam aificationem, delicta sua publicè confiteri non possit; non est tamen hoc divino precepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua Lege praecipitur, ut delicta praesertim secreta publica essent confessione aperienda. Unde, cum a sanctissimis & antiquissimis Patribus, magno unanimique consensu secreta confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesiae sancta usata est, & modo etiam utitur, fuerit semper commendata, manifestè refutatur inanis eorum calumnia, qui eam a divino mandato alienam, & inventum humanum esse, atque a Patribus in Concilio Lateran. congregatis initium habuisse, docere non verentur.

Ex qua Doctrina Estius in 4. d. 17. §. 8. Suarez disp. 21. de conf. sect. 2. Coninck disp. 6. de qualit. Conf. Tournely q. 6. de poenit. art. 2. Berti l. 34. c. 2. & alii inferunt, non esse de essentia confessionis sacramentalis, quòd sit secreta & articularis, sed possit aliquando laudabiliter fieri publicè; licet id, neque Jure divino, neque humano sit necessarium: ad essentiam autem confessionis pertinere tantum, quòd peccata quocumque modo, sive secreto, sive publicè, declarentur Sacerdoti ad obtinendam absolutionem; usum tamen confessionis secretae fuisse in Ecclesia servatum, & hinc merito retinendum. Hac observatione pracluditur effugium solum Dallæi, qui ad argumenta nostra ex Traditione continuo reponit ea esse intelligenda de confessione publica. Estò enim id tam esset verum, quàm est falsum, nihil obtineret, cum modus confessionis non pertineat ad ejus essentiam, sufficientique, sive secreta sit, sive publica, quòd agnoscat necessaria ad obtinendam vi clavium remissionem peccatorum.

§. II. Necessitas confessionis sacramentalis asseritur.

Deo. (Suppl. q. 6. art. 1. o.) Confessio sacramentalis est omnibus post Baptismum lapsis necessaria Jure divino. Est de fide decisa in Concilio Trid. sess. 14. Can. 7. his verbis: Si quis dixerit, in Sacramento Poenitentiae ad remissionem peccatorum necessarium non esse Jure divino confiteri omnia & singula peccata mortalia, &c. anathema sit. Et patet ex jam dictis art. 1. hujus Tract. in quo probavimus, esse in Ecclesia remedium contra peccata post Baptismum commissiva; illud esse institutum per modum actus judicialis; iudicium autem fieri non posse sine cognitione causae, quae haberi non potest, nisi per confessionem. Sed quia praesens quaestio est maximi momenti contra Hæreticos hodiernos, iterum & accuratius est expendenda. Itaque

Prob. 1. jam dicta ratione, fundata in Scriptura, & qua

utitur Concilium Trid. sess. 14. cap. 5: Quicumque mortalis peccati post Baptismum rei sunt, teneantur Jure divino quaerere reconciliationem cum Deo, & peccatorum veniam per medium ab ipso institutum; atque medium a Deo institutum ad reconciliationem cum ipso, & peccatorum post Baptismum commissorum veniam obtinendam, est confessio peccatorum, nondum in genere, sed & in specie, Sacerdoti facta: ergo. Maj. est certa. Probat. Min. Christus instituit Sacerdotes judices & medicos, sine quorum sententia & curatione nemo lapsus post Baptismum potest reconciliari & sanari; atqui non possunt hoc iudicium exercere incognita causa, nec aequitate remediis, si in genere tantum, & non in specie ac sigillatim peccatores eis sua peccata declarent, & vulnera aperiant: ergo. Min. videtur evidens. Prob. Maj. quam negat Calvinus, invictissimis Scripturae testimoniis. Christus Matth. 16. promittit claves Regni Caelorum, & potestatem ligandi & solvendi Matth. 18. idem promittit omnibus Apostolis; & Joannis 20. hanc potestatem de facto eis confert dicens: Sicut misit me Pater, & ego mitto vos... Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt; atqui Apostolos & eorum successores habere claves Regni Caelorum, posse ligare & solvere, remittere & retinere peccata, est eos esse a Deo constitutos judices & medicos, sine quorum sententia & curatione nemo lapsus cum eo reconciliari potest & sanari; non enim sunt inter ipsum & homines alii iudices constituti, nec alii medici sanandis peccatorum vulneribus designati: ergo. Ita Minor magis adhuc elucidabitur ex responsionibus Hereticorum.

Dicunt itaque 1. hæc testimonia intelligenda esse de potestate remittendi & retinendi peccata per Baptismum, vel per ministerium praedicandi, quo excitetur in animis audientium fides, qua credunt peccata sibi esse remissa. Sed contra 1. vel intelligunt de Baptismo suscipiendo, vel de ejus memoria. Primum dici non potest; quia, cum semel conferatur Baptismus, lapsus postea non esset amplius remedium, quòd negant. Adde, quòd potestas clavium, seu jurisdictionis exerceri non possit, nisi in eos, qui per Baptismum jam sunt in Ecclesia. Secundum etiam dici non potest; quia alias Sacerdotes non haberent potestatem retinendi peccata, cum impedire non possent, quia baptizatus Baptismi suscepti non recorderetur. Insuper facilis reconciliaretur lapsi post Baptismum, quam ante; quod est absurdum, cum post Baptismum sint magis ingenti, & magis peccatores.

Quod autem dicunt de ministerio praedicationis, aperta est Scripturae contorsio; 1. Quia claves dari non solent ad significandum ostium esse apertum vel clausum, sed ad claudendum & aperiendum. 2. Ligare & solvere non est significare, esse solum, aut ligatum, sicut remittere & retinere peccata non est significare & annuntiare esse remissa, vel non esse remissa. Unde Christus non dixit: quorum remiseritis, erant remissa; & quorum retinueritis, erant retenta: quod debuisset dicere in sensu adversariorum. Sed dixit: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; quocumque solveritis, erit solutum; & quod ligaveritis, erit ligatum. 3. Quia alias nihil speciale Petro & Apostolis concessum esset, cum omnes etiam Laici possint in aliis excitare fidem de remissione peccatorum; imò magis ipsi fideles dicerentur se solvere, sibi peccata remittere, quam id fieri a Sacerdotibus: nam, si hi dicantur remittere peccata, qui excitant ad fidem de eorum remissione, a fortiori ille, qui fidem hanc elicit. 4. Tandem inde sequeretur, quòd Sacerdotes non haberent potestatem ligandi & retinendi peccata, cum etiam ipsis invidis talis fides haberi possit.

Dicunt 2. Estò possint Sacerdotes solvere & ligare; non tamen inde sequitur, necesse esse ad eorum tribunal accedere. Nam Dominus non dixit: Et quaecumque non solveritis, non erunt soluta. Itaque solvere poterunt eos, qui eorum ministerio uti voluerint, sed poterit etiam peccator alia ratione sine ipsorum ministerio reconciliari. Quemadmodum Judices Regum auctoritate constituti possunt judicare omnes, qui ipsorum opera uti voluerint, non tamen coguntur, qui lites habent, ad publicos illos judices accedere, sed possunt arbitros eligere, aut etiam ipsi per suam causam componere, aut ipsum Regem directè adire. Sed contra. Licet privati homines possint lites, quas inter se habent, sine publicorum iudicium sententia componere; non possunt tamen eas lites componere, quas cum Rege ipso habent, nisi eo modo, qui placuerit Regi; & si Rex voluerit hujusmodi causas non nisi per Judices a se institutos dirimi, eos adire necesse est. At omnia peccata nostra sunt causae, quas habemus cum Deo, & quamvis unicuique sit liberum directè adire Deum cum sincera cordis contritione, & ita ab ipso absolvi; at tamen non potest esse sincera hæc cordis contritio, nisi includat voluntatem adhibendi remedium, seu faciendi quòd Christus praescripsit; Christus autem praescripsit, quòd